Temaplan for integrering 2017–2020
Larvik kommune

Larvik kommune

DEL 1 – BESLUTNINGSGRUNNLAGET
DEL 2 – MÅL- OG HANDLINGSPROGRAMMET

Forsidebilde motiv: Mesterfjellet skole. **Alle foto (untatt side 18, 40 og 47)**: ØP

Temaplan integrering av innvandrerbefolkningen 2017 – 2020

Larvik kommune

DEL 1 – BESLUTNINGSGRUNNLAGET
DEL 2 – MÅL- OG HANDLINGSPROGRAMMET

Innhold

Innledning **6**

1.1. Formål og planprosess 6

1.2. Begrepsbruk og avgrensninger 7

DEL 1 – BESLUTNINGSGRUNNLAGET

2. Mål, målgrupper og overordnede føringer **8**

2.1. Mål 10

2.2. Målgrupper 10

2.3. Overordnede føringer 10

2.3.1. Kommunale føringer 10

2.3.2. Nasjonale føringer 12

2.3.3. Forskrifter og lovverk 13

3. Bakgrunn (dagens situasjon) **14**

3.1. Flyktningsituasjonen og asylmottak 14

3.2. Fakta og statistikk 14

3.3. Bosetting og bolig 17

3.4. Omtale av noen aktuelle tjenesteområder 17

3.5. Frivillig arbeid 23

3.5.1. Frivilligsentralen 24

3.5.2. Idretten 25

3.5.3. Larvik sanitetsforening 25

3.5.4. Samspillet mellom kommunen, lokalsamfunnet og arbeidslivet 25

4. Situasjonsbeskrivelse for tjenesteområdene basert på evaluering av gjeldende tiltaksplan 26
4.1. Rapportering - Tiltaksplan for en styrket integrering av innvandrerbefolkningen 2013-16 27

5. Utfordringsbeskrivelse for tjenesteområdene 38

DEL 2 – MÅL- OG HANDLINGSPROGRAMMET
6. Mål, målgrupper og tiltak 2017–2020 42
7. Referanseliste 48

1. Innledning

Larvik kommune sin nåværende «Strategiplan for en styrket integrering av innvandrerbefolkningen i Larvik» og tilhørende tiltaksplan, gjelder til og med 2016. I kommunestyret 09.12.2015 - sak 225/15 om strategidokument 2016-2019, ble ny temaplan for integrering av innvandrerbefolkningen besluttet revidert. Dette vil bli den 2. planen innenfor temaområdet.

Arbeidet med denne temaplanen startet i februar 2016 og ble avsluttet i desember 2016, og har vært ledet av stabsavdelingen i Sentraladministrasjonen med involvering fra tjenesteområdene Helse og omsorg, Kultur og oppvekst og NAV Larvik. Lardal kommune har vært representert ved NAV Lardal. Rådmannens ledergruppe har vært styringsgruppe, prosjektansvarlig har vært assisterende rådmann og prosjektleder har vært integreringskoordinator. Referansegruppe har vært nettverk for integrering.

Følgende personer har vært representert i prosjektgruppen:

- Helse og omsorg ved Aase Tømte (virksomhetsleder) og Dorthe Huse (kommuneoverlege)
- Kultur og oppvekst ved Inger Hjortland (virksomhetsleder Larvik Læringssenter) og Erica Gutterød Dabe (SLT-koordinator)
- Lardal kommune ved Maren Bråthen (NAV Lardal)
- Sentraladministrasjonen ved Vilhelm Einen (stabssjef), Kjetil Lundeberg (prosjektleder), Bjørg Graven (Rådgiver innvandring og integrering NAV Larvik) og Bente Nygård (avd. leder flyktningsarbeid NAV Larvik)

1.1. Formål og planprosess

Denne temaplanen tar for seg flere innsatsområder både på overordnede nivå og innenfor de enkelte tjenester. Alle områdene som er berørt i planen krever langsiktig planlegging og klar målstyring.

Temaplanen er utarbeidet i to deler; Del 1: Beslutningsgrunnlaget og Del 2: Mål- og handlingsprogram.

Beslutningsgrunnlaget ble vedtatt i kommunestyret den 14.9.2016 i sak 182/16 og Mål- og handlingsprogrammet den 14.12.2016 i sak 248/16.

Formålet med Beslutningsgrunnlaget er å gi en oversikt over politikk og fagområder innenfor integrering og innvandring. I dette ligger blant annet kommunale og nasjonale føringer, situasjonsstatus, overordnede strategier og veivalg.

Formålet med Mål- og handlingsprogrammet er å tydeliggjøre hovedmål og innsatsområder for de neste 4 årene. Dette vil igjen danne grunnlag for rapporteringsområder og evalueringsflyt.

Mål- og handlingsprogrammet er delt opp i fem hovedtemaer:

- Sysselsetting og grunnleggende kvalifisering
- Kultur og oppvekst
- Helse og omsorg
- Bosetting og bolig
- Demokrati, deltakelse og likeverd

Underveis i planprosessen om beslutningsgrunnlaget har prosjektgruppen søkt å få med bredest mulig deltakelse i planarbeidet, og derved best mulig kompetanse som grunnlag for beslutninger. Prosjektgruppen har hatt hyppige møter hvor de sentrale temaområdene har blitt grundig belyst og hvor aktuelle tjenesteområder i kommunen har fått anledning til å presentere sine områder og utfordringer. Ved utarbeidelse av Mål- og handlingsprogrammet ble det tilrettelagt for publikumsrettet dialog med fokus på innspill innenfor hovedtemaene.

1.2. Begrepsbruk og avgrensninger

Begrepsbruk i denne planen baserer seg på hva regjeringen har lagt til grunn i St. Meld.30. «Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk (2015-2016)».

En **asylsøker** er en person som søker om beskyttelse (asyl) i Norge, og som ikke har fått søknaden sin endelig avgjort. Når personen har fått endelig svar på søknaden sin, er han eller hun ikke lenger asylsøker.

En **utlending** har etter gjeldende regelverk rett til asyl og å bli anerkjent som flyktning dersom han eller hun har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av en eller flere av konvensjonsgrunnene i utlendingsloven § 28, jf. FNs flyktningkonvensjon (1951), artikkel 1A og protokoll 31. januar 1967. En utlending har dessuten rett til å bli anerkjent som flyktning dersom han eller hun står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdigende behandling ved tilbakevending til hjemlandet.

Begrepet **innvandrer med fluktbakgrunn** omfatter overføringsflyktninger og alle som har søkt asyl i Norge og har fått opphold, uavhengig av hvilket oppholdsgrunnlag som er gitt, samt familiegjenforente med disse.

En **enslig mindreårig asylsøker** (EM) er et barn under 18 år som kommer til Norge uten foreldre eller andre med foreldreansvar og søker beskyttelse (asyl) i Norge, men som ikke har fått søknaden sin avgjort.

En **innvandrer** er en person som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre, og som på et tidspunkt har innvandret til Norge. Begrepet innvandrer sier ikke noe om årsaken til innvandring. Innvandrerbakgrunn omfatter både innvandrere og norskfødte med innvandrede foreldre.

Integrering er en toveis prosess der både vertslandet og innvandrerne tilpasser seg hverandre. Integrering handler om deltakelse i arbeidslivet og i sivilsamfunnet, innflytelse i demokratiet, tilhørighet, respekt for forskjeller og lojalitet til fellesskapet (Strategiplan for en styrket integrering av innvandrerbefolkningen 2012-2016).

Familieinnvandring kalles også familiegjenforening eller familieetablering. De som søker om familieinnvandring er vanligvis ektefelle, samboer eller barn av en som bor i Norge. Andre typer familiemedlemmer som kan søke er foreldre som har barn i Norge, de som skal gifte seg med en i Norge (forlovede), fosterbarn og helsøsken (UDI 2016).

Denne planen omhandler primært kommunens innsatsområder innenfor ulike tjenesteområder relatert til innvandring og integrering. Sekundært omhandler planen også andre relevante eksterne funksjoner og organisasjoner spesielt tilknyttet frivillig arbeid. I denne planen er det frivillige arbeidet avgrenset med eksempler i fra Frivilligsentralen, idretten og Larvik sanitetsforening.

Norskskolen har verdensmesterskap i fotball.

DEL 1
Beslutningsgrunnlaget

2. Mål, målgrupper og overordnede føringer

2.1. Mål

Gjeldende strategiplan 2013–2016 har følgende mål:

Larvik kommune skal være en åpen og inkluderende kommune som skal være tydelig og synlig i sin rolle som en flerkulturell og inkluderende kommune. Mål for kommunens integreringspolitikk er å legge til rette for at alle på en best mulig måte skal kunne delta i arbeids- og samfunnslivet.

2.2. Målgrupper

Målgrupper for strategiplanen 2013–2016 omfatter:

- Innvandrerbefolkningen i Larvik herunder personer som har rettigheter i henhold til introduksjonsordningen (Lov om introduksjonsordningen og norskopplæring for nyankomne innvandrere)
- Kommunen som sentral samfunnsaktør, offentlig tjenesteyter og arbeidsgiver.

2.3. Overordnede føringer

2.3.1. Kommunale føringer

Larvik kommunes samfunnsdel 2012-2020, inneholder samfunnsmål med underliggende kjennetegn. Et utdrag av de mest relevante er:

1. Engasjement og alles deltakelse: Larvik kommune ser på kulturelt mangfold som en ressurs og som en forutsetning for utvikling av en inkluderende kommune.

2. Vekst og verdiskapning som forutsetning for god velferd: Larvik har stor tilflytting fordi det tilbys et mangfold av arbeidsplasser, god kollektivdekning, gode utdanningsmuligheter og et variert botilbud.
3. Et like verdig liv for alle. Larvik framstår som et interkulturelt samfunn.

Gjeldende *Strategiplan for en styrket integrering av innvandrerbefolkningen i Larvik kommune 2012–2016*, synliggjør sentrale strategier for integrering med kommunen som offentlig tjenesteyter og arbeidsgiver.

Partnerskapsavtalen mellom Larvik kommune og Integrering- og Mangfoldsdirektoratet (IMDi) er en samarbeidsavtale inkludert aktivitetsplan med 2 års avtaleperiode. Avtalens overordnede formål er å styrke integrerings – og inkluderingsarbeidet i kommunen, og at integreringsarbeidet blir forankret i det kommunale planverket. Kommunen forplikter seg til å sette mål og utarbeide plan/tiltak på de skisserte samarbeidsområdene. IMDi forplikter seg til å sette mål og utarbeide plan/tiltak på de skisserte samarbeidsområder, og støtte opp om kommunens aktiviteter ved tilføring av ressurser (kompetanse). Partnerskapet gir kommunen anledning til å påvirke i integreringspolitikken i større grad. Avtalen skal reforhandles høsten 2016.

Andre relevante kommunale plandokumenter:

- Boligplan 2015–2020
- Handlingsplan for fremtidens helse- og omsorgstjenester 2014–2020
- Handlingsplan mot levekårsforskjeller og barnefattigdom
- Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme i Larvik kommune
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2013–2020
- Kvalitet i skolen 2014–2016

Barn fra Verdensmesteren skole på tur med «MS Stormbull» på Stavernsøya.

Innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug på besøk på Trudvang asylmottak.

2.3.2 Nasjonale føringer

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven) § 4 omhandler kommunens ansvar for folkehelsearbeid, herunder blant annet å fremme folkehelsearbeid og medvirkning til samarbeid og deltakelse i planlegging. § 5 omhandler kommunens oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer rundt folkehelseutfordringene i kommunen. Disse utfordringene skal inngå som grunnlaget for kommunens planstrategi etter plan- og bygningsloven. Kommunen skal etter § 6 fastsette mål og strategier for folkehelsearbeidet i kommuneplaner.

Melding til Stortinget 30 (2015-2016); Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk, fokuserer på perioden etter at oppholdstillatelse er gitt, og på politikk og tiltak som hovedsakelig gjelder for innvandrere med fluktbakgrunn sine første år i landet.

Målet for integreringspolitikken er:
«Regjeringen har som utgangspunkt at mennesker vil bidra. Integreringspolitikken skal legge til rette for dette gjennom incentiver for deltakelse i arbeids- og samfunnsliv. Integrering er et samspill mellom mange parter. Den enkelte innvandrer skal møtes med krav om å bidra og delta, og det forventes stor innsats fra den enkelte. Samfunnet må samtidig legge til rette slik at alle skal bruke sine ressurser i arbeids- og samfunnsliv. En effektiv integreringspolitikk skal bidra til et samfunn uten for store sosiale og økonomiske forskjeller, og hvor alle gis muligheter til å lykkes» (Meld.St.30 2015-2016).

Fokusområdene er:
- Perioden i mottak
- Bosetting i kommunene
- Enslige mindreårige
- Kvalifisering, utdanning og arbeid
- Hverdagsintegrering og frivillighet
- Offentlige tjenester som gir like muligheter
- Deltakelse i fellesskapet
- Statsborgerskap

Melding til Stortinget 16 (2015-2016); Fra utenforskap til ny sjanse – samordnet innsats for voksnes læring, fokuserer på følgende ambisjoner:
- Få til en samordnet og helhetlig politikk for voksne med lite utdanning
- Enklere for voksne å få opplæring mens de er i jobb
- Flyktninger skal få bedre norskopplæring og større mulighet til å ta utdanning samtidig som de lærer språket
- NAVs opplæringstiltak skal i større grad tilpasses brukernes behov
- Ny vei til fagbrev (fagbrev på jobb)

2.3.3. Forskrifter og lovverk

Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (Introduksjonsloven)
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2003-07-04-80?q=introduksjonsloven

Forskrift til Introduksjonsloven
https://lovdata.no/referanse/hjemmel?dokID=NL/lov/2003-07-04-80

Rundskriv Q-27/2015 Samarbeid mellom kommunen og Arbeids- og velferdsetaten om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere
https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/q-272015/id2410818/

Rundskriv 01/2016
http://www.imdi.no/tilskudd/integreringstilskudd/

Rundskriv 02/2016
http://www.imdi.no/tilskudd/tilskudd-funksjonshemmingeratferdsvansker/

Rundskriv 03/2016
http://www.imdi.no/tilskudd/tilskudd-enslige-mindrearige/

Rundskriv 04/2016
http://www.imdi.no/tilskudd/norsktilskudd/

Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (Opplæringslova)
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61?q=oppl%C3%A6ringslova

Forskrift til Opplæringslova
https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-23-724

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven)
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29?q=folkehelseloven

Lov om husleieavtaler (Husleieloven)
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-03-26-17?q=husleieloven

Lov om bustøtte (Bustøtteloven)
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2012-08-24-64?q=bust%C3%B8tteloven

Forskrift om startlån fra Husbanken
https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2014-03-12-273

Veileder for helsetjenester til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente
https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/asylsokere-flyktninger-og-familiegjenforente

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30?q=Lov%20om%20kommunale%20helse-%20og

Lov om sosialtjenester i NAV
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-12-18-131?q=lov%20om%20sosiale%20tjenester%20i

3. Bakgrunn (dagens situasjon)

Larvik kommune er i dag en flerkulturell kommune med et stor etnisk mangfold hvor omtrent 13 % av befolkningen har annen etnisk bakgrunn enn norsk. De siste årene, særlig etter EU-utvidelsen i 2004, har det vært store endringer i innvandringen til Larvik (og Norge). Det har kommet langt flere arbeidsinnvandrere enn tidligere. De største arbeidsinnvandrergruppene kommer fra Øst Europa som Polen og Litauen. I tillegg kommer det til Larvik årlig asylsøkere og innvandrere med fluktbakgrunn, deriblant relativt mange gjennom familiegjenforeninger.

3.1. Flyktningsituasjonen og asylmottak

UDI (2016) opplyser at det er vanskelig å si noe sikkert om ankomsttall i 2016, prognosene varierer fra 5 000–50 000 asylsøkere. UDI har ulike beredskapsplaner for å håndtere svingninger i ankomstene. Så langt i år har UDI behandlet omtrent 9000 søknader om asyl. Videre opplyser UDI at det har kommet få asylsøkere til Norge så langt i år sammenlignet med foregående år. Av den grunn har behovet for nye asylmottak blitt mindre. UDI avlyser derfor noen av de regionale konkurransene for anskaffelse av ordinære mottak (UDI 2016).

I Larvik er det i dag to mottak som har 3 – års avtaler med UDI, med opsjon på ytterligere 3 år. Den ene er Rosscon som driver på Trudvang Gjestgiveri. Avtalen gjelder 50 disponible plasser for enslige mindreårige asylsøkere (EMA). Det andre er 210 disponible ordinære plasser på Stiftelsen Sana (tidligere Fossnes Mottaksdrift) - Avdeling Larvik, som er et desentralisert mottak med boliger spredt i hele Larvik kommune innenfor normale boligområder. Grunnet lave ankomster har UDI besluttet å si opp 60 opsjonsplasser ved dette mottaket for asylsøkere med virkning fra 01. juni 2016.

3.2. Fakta og statistikk

Per 1. januar 2016 bor det 5855 personer med innvandrerbakgrunn i kommunen. De kommer fra hele verden og utgjør omtrent 80 nasjonaliteter/etniske grupper. De største gruppene kommer fra Polen (1055), Irak (408), Litauen (376), Vietnam (323), Syria (319), Somalia (282), Danmark (211), Tyskland (206), Sverige (205), Kosovo (204), Filippinene (134), Bosnia Hercegovina (124) og Tyrkia (123).

Nær halvparten av dagens innvandrerbefolkning har bakgrunn fra Asia, Afrika og Latin- Amerika. Noen innvandrere kommer hit som flyktninger eller i familiegjenforening. En del av disse har i tillegg til flukt, sorg og traumebakgrunn, lite eller ingen skolegang fra hjemlandet. Dette påvirker naturlig nok deres integreringsprosess i stor grad, samtidig som det setter store krav til kommunen med tanke på å fange opp og utvikle ordninger som bidrar til gode nok integreringstiltak. Innvandringen til Norge og Larvik forventes å øke i årene som kommer. Både ut fra at Norge vil trenge mer arbeidskraft, og at mange mennesker på grunn av krig og konflikter er på flukt i verden.

Nasjonalitet	Innbyggere totalt	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre
Polen		1 055
Irak		408
Litauen		376
Vietnam		323
Syria		319
Somalia		282
Danmark		211
Tyskland		206
Sverige		205
Kosovo		204
Filippinene		134
Bosnia-Hercegovina		124
Tyrkia		123
Thailand		117
Andre		1768
Larvik totalt	43867	5 855

Pr. 1.1.2016: 80 nasjonaliteter med mer enn 5 personer. Ca 100 nasjonaliteter/etniske grupper totalt
De største gruppene pr. 1.1.2016. (Kilde: SSB 2016)

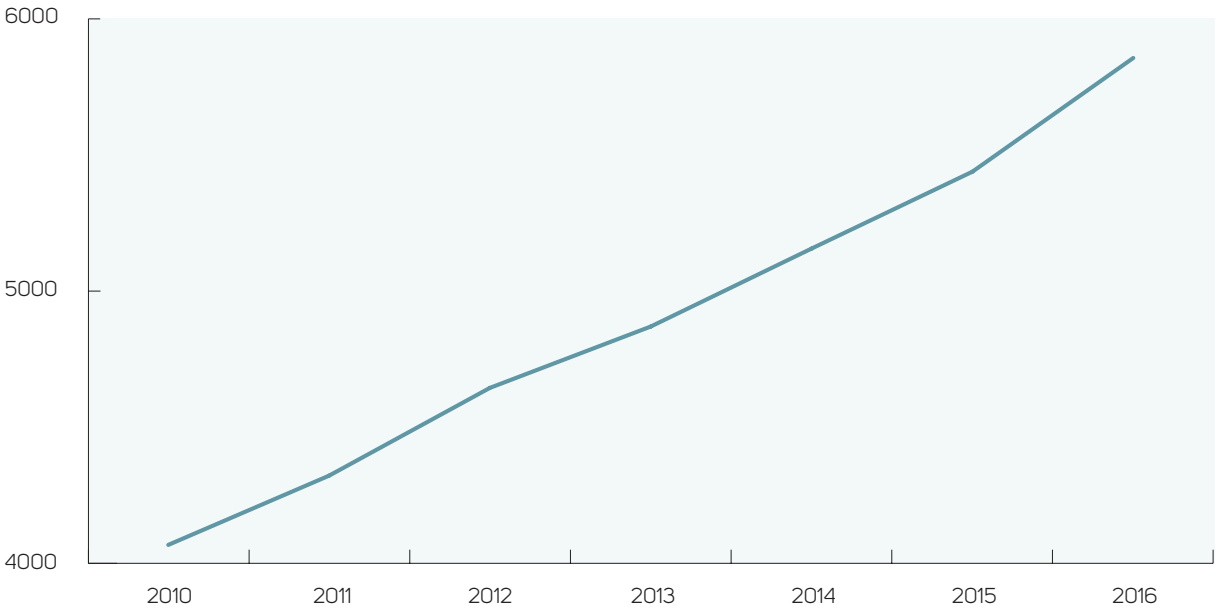

Pr. 1.1.2016: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. (Kilde: SSB 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Folketall i Larvik	42 412	42 638	42 947	43 132	43 258	43 506	43 867
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	4 069	4 323	4 645	4 870	5 156	5 438	5 855

Fargerikt kaos i Larvik

3.3. Bosetting og bolig

NAV har ansvar for bosetting av flyktninger med unntak av enslig mindreårige (EM), som er underlagt Barne- og ungdomstjenester. Kommunestyret fatter vedtak om hvor mange som skal bosettes hvert år og NAV inngår avtale med IMDi om hvem som skal bosettes i Larvik kommune. Kommunen har de siste årene imøtekommet IMDi sine anmodninger om bosetting av flyktninger. Kommunestyret i Larvik vedtok antall bosatte flyktninger for perioden 2014-2017 slik det framgår av denne tabellen:

Vedtak	KST	KST	KST	KST	SUM	EM
2014	50	20			70	5
2015	45	20	21		86	10
2016	45		27	38	110	25
2017				125	125	40

Det er stor usikkerhet knyttet til ankomster av asylsøkere i 2016 og 2017. IMDi vil i løpet av 2016 oppdatere kommunen på bo-

settingsbehovet for 2017 i det årlige anmodningsbrevet, og så langt som mulig gi foreløpige plantall for 2018 og 2019. Larvik kommune må påregne og bosette asylsøkere også i årene som kommer.

I bosettingsplan for enslige mindreårige innvandrere med fluktbakgrunn 2016-2017 legges bosettingstall i KST 202/15 til grunn. Det er Barne- og ungdomstjenester ved boliger for enslige mindreårige flyktninger som er ansvarlig for bosetting av enslige mindreårige i Larvik kommune. Barneverntjenesten mottar forespørsler fra IMDi/BUFetat om bosetting av aktuelle barn/ungdommer, og avgjør hvilket tiltak som vil være best for den enkelte. Barna plasseres hovedsakelig etter vedtak fattet etter Lov om barneverntjenester § 4-4. Unntaksvis har det vært behov for å overta omsorgen for enslige mindreårige etter lov om barneverntjenester § 4-12.

Boligplan 2015-2020 peker på flere viktige forhold hva gjelder boligens kvalitet og beliggenhet for å skape trivsel, tilhørighet og motivasjon for deltakelse i samfunnet. Frem til 2014 har bosetting av flyktninger stort sett gått gjennom et privat utleiemarked, men med bistand fra det offentlige ved garantier for depositum og f.eks. bostøtte. Det er Boligkontoret og NAV som i felleskap har leid inn disse boligene. Slik leid bolig har ofte en høy pris, selv om det er variabel kvalitet både på boligene og bomiljøene. Er prisen lav gjenspeiles dette gjerne i kvaliteten.

Etter introduksjonsperioden, eller når de bosatte har klart å skaffe seg egen inntekt, må de som regel flytte til egen leid bolig, kommunalt eid bolig eventuelt kjøpe egen bolig. Uansett kommer de i en flyttesituasjon. Dette kan være opprivende og lite ønskelig, og særlig kan dette være vanskelig for barnefamilier.

Innvandrer med fluktbakgrunn skal kunne bosette seg på ulike steder i kommunen, og med tilgang til kollektivtrafikk. Ved ankomst skal det tildeles varige boliger, i gode bomiljøer og med en standard i tråd med KST-sak 173/11. Dersom beboerne finner tilhørighet i lokalmiljøet, og ikke ønsker å flytte, skal de kunne bli boende i denne boligen.

For å hindre unødvendig flytting og for å motivere til å ta vare på boligen slik at beboerne skal kunne kjøpe boligen etter hvert, er det vedtatt at Larvik kommune Eiendom (LKE) skal kjøpe eller bygge boliger spredt i kommunen. Det er også gunstige vilkår fra Husbanken for dette formålet, og boligene skal være selvfinansiert gjennom husleie. Dersom beboeren etter hvert ønsker å kjøpe boligen skal dette kunne gjøres etter takst, og etter «leie til eie»-prinsipper.

Kommunestyret har bevilget 30 millioner kroner årlig til investering i selvfinansierende boliger for flyktninger.

Avtalt bosetting (selvbosetting) er en ordning som går ut på at flyktninger som ikke har fått tildelt en bosettingskommune, finner en bolig selv. Deretter tar de kontakt med IMDi og kommunen. Dersom kommunen godkjenner husleiekontrakten, kan bosettingen skje gjennom en avtale mellom IMDi og kommunen. Flyktninger som blir bosatt på denne måten inngår i antallet flyktninger kommunen har vedtatt å bosette. De beholder også retten til introduksjonsprogram og alle andre sosiale rettigheter. Ikke alle kommuner tillater avtalt selvbosetting. Larvik kommune tillater en slik ordning.

Beregninger viser at andelen innvandrere kan øke fra rundt 10 prosent i 2013 til 22 prosent i 2040 (Boligplan 2015-2020:28). De siste årene er det særlig arbeidsinnvandrere fra EU-land som har økt mest.

3.4. Omtale av noen aktuelle tjenesteområder

Larvik kommune har over flere år opparbeidet seg gode tjenester for mottak og inkludering av innvandrere. Det er mange som bidrar, og det påligger alle et ansvar for integreringsarbeidet. Tjenestene er fordelt på flere ansvarsområder. I det følgende omtales de mest sentrale tjenesteområdene.

NAV – Tjenestetilbud til innvandrerbefolkningen innen arbeid og grunnleggende kvalifisering

Av spesielle ordninger for innvandrerbefolkningen i NAV Larvik er:

- Avdeling for flyktningarbeid (deltakere i introduksjonsprogrammet)
- Egen rådgiver integrering og innvandring (veiledning, opplæring og prosjektutvikling m.m.)

En prioritert oppgave i NAV er å styrke og prioritere etatens samlede innsats på fagområdet veiledning, kvalifisering og oppfølging av brukere med innvandrerbakgrunn, hvor tidlig og individuelt tilpasset oppfølging skal avklare brukers situasjon og behov for bistand for og komme i arbeid eller utdanning. Her benyttes både kommunale og statlige virkemidler.

Flere og flere innvandrere greier seg bra i vårt samfunn både i utdanning og i arbeidslivet. Et økende antall innvandrere fullfører grunnskolen og videregående skole som er helt avgjørende for å få innpass i arbeidslivet og evt. høyere utdanning. Flere og flere innvandrere får tilknytning til arbeidslivet.

Gjennom deltakelse i introduksjonsprogrammet blir kompetanse tidlig kartlagt og vurdert opp mot norsk utdanning og arbeidsområder, og slik at programmet kan rette seg mot arbeid eller utdanning så tidlig som mulig der det er aktuelt. Kommu-

nen som arbeidsgiver gir tilgang til språk – og arbeidstrening. Likeså det private næringsliv. *Introduksjonsprogrammet* og *kvalifiseringsprogrammet* er to sentrale virkemidler som anvendes i arbeidet med integrering inn mot arbeid eller utdanning for målgruppa.

NAV bidrar til samarbeid som sikrer en bedre utnyttelse av det rettighetsbaserte tilbudet innenfor voksenopplæringen, kommunen og fylkeskommunen, også kombinert med tiltak i NAV. Dette jobbes det med å vidreutvikle.

Det foregår mye positiv samhandling mellom NAV og næringslivet på individnivå. Det er iverksatt samarbeid mellom NAV og næringsrådgiver i Larvik kommune for å få til samhandel på systemnivå. Partene er med i felles næringsnettverksmøter i Vestfold når integrering er tema. Det bør søkes videre for mulighet til å utvikle samarbeidsløsninger mellom kommunen (inkludert NAV), det lokale næringslivet og frivilligheten i integreringsarbeidet.

Det er fortsatt høyere arbeidsledighet blant innvandrerbefolkningen enn befolkningen for øvrig. Likeså er det fortsatt innvandrere med høy utdanning som ikke får innpass i arbeidslivet. Det er behov for å skape arenaer for praksis og synliggjøring av kompetanse for innvandrere med høyskole/universitetsutdanning som ikke ved egen hjelp kommer inn i arbeidslivet.

En kartlegging lokalt av kompetanse blant innvandrere med behov for oppfølging i NAV viser at det fortsatt er et større antall personer med innvandrerbakgrunn som mangler grunnleggende ferdigheter som grunnskole og arbeidstrening. Det nye i utfordringsbildet er en enda hardere konkurranse om de ufaglærte arbeidsplassene gjennom digitalisering og automatisering som f.eks. i varehandelen.

NAV – Avdeling for flyktningarbeid

NAV har organisert arbeidet med bosetting og kvalifisering av flyktningeri en egen avdeling. I avdelingen er det en gruppe som arbeider med mottak av flyktningene og en som arbeider med kvalifisering i henhold til Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (Lov av 4. juli 2003). I mottaksgruppa arbeides det å skapeforståelse for og tilhørighet til kommunen i tillegg til alt praktisk som må ordnes når en kommer til et nytt samfunn.

Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) ble obligatorisk i alle kommuner fra 1. september 2004. Formål med loven er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet. Kommunen er pliktig til å tilby introduksjonsprogram for alle nyankomne flyktninger som er bosatt i kommunen. Introduksjonsprogrammet skal:

- Gi grunnleggende ferdigheter i norsk.
- Gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv.
- Forberede for deltakelse i yrkeslivet.

Programmet kan vare inntil to år, når særlige grunner taler for det, kan det vare inntil tre år. Det er et helårlig program og på full tid, dvs. 37, 5 timer pr. uke. Deltakerne utarbeider i samarbeid med sin programveileder, en individuell plan for å komme i arbeid eller ordinær utdanning. Planen følges opp jevnlig. Alt arbeid den første tiden etter bosetting foregår med tolk. Larvik har en kommunal tolketjeneste.

Deltagelse i introduksjonsprogrammet utløser Introduksjonsstønad. For deltakelse i program er stønaden på årsbasis lik to ganger folketrygdens grunnbeløp. Deltakere under 25 år mottar 2/3 stønad. Det betales skatt av stønaden, og det er krav til frammøte for å motta stønad. Ugyldig fravær medfører trekk i stønaden. Fraværsreglementet er lagt så nær opp til reglene i ordinært arbeidsliv som mulig. Det er ikke mulig å delta i ordningen på redusert tid. Stønaden utbetales etterskuddsvis, lik utbetaling av lønn i kommunen.

Fram til 2014 var antallet flyktninger som ble bosatt i kommunen stabilt på 40-50 i året. Fra 2014 økte antallet som ble bosatt. Det medfører også en økning i antall deltakere i kommunens introduksjonsprogram. Det er i dag i overkant av 100 deltakere i programmet. Dette gir nye utfordringer i arbeidet med å utforme gode og tilpassede program. Det er behov for flere arbeidstreningsplasser og samarbeidet med næringslivet må videreutvikles. Deltakerne skal tilbys et heldagsprogram i skolens ferier, tilsammen 6 uker. NAV er ansvarlig for et informasjonsprogram hvor ulike samfunnsaktører bidrar med informasjon. I tillegg arbeides det med å skape tilhørighet og eierskap til kommunen deltakerne bor i. Informasjonen gis med tolk. NAV og kommunens tolketjeneste samarbeider tett for å gi deltakerne samfunnsinformasjon på et språk de forstår.

Larvik læringssenter (LLS):

LLS består av Voksenopplæringa, Norskskolen og VERKET. LLS gir opplæring i samsvar med lover og forskrifter til nyankomne voksne flyktninger og innvandrere og til voksne som har behov for en fornyet grunnskoleopplæring eller opplæring etter sykdom og skade. I tillegg gis det én lavterskel aktivitetstilbud til personer som ikke fanges opp av det ordinære tiltaksapparatet (VERKET).

Voksenopplæringa gir opplæring til voksne som etter opplæringslova har rett til tilpasset grunnskoleopplæring. Voksne med slik rett har også rett til rådgivning for å kartlegge sitt opplæringsbehov, og rett til en opplæring som er tilpasset sin kompetanse og behov for progresjon. Voksenopplæringa gir også spesialundervisning til de som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av ordinær voksenopplæring.

Norskskolen gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap til voksne innvandrere og flyktninger etter Introduksjonsloven. Det gis fulltidsprogram til deltakere på introduksjonsprogram. Elevene utplasseres i språktreningsplasser i kommunale og private virksomheter i løpet av kursperiodene. Det er egne kurs for deltakere med høy kompetanse som tilbys et raskere løp. Språkopplæringen følger læreplanen i norsk og samfunnskunnskap og er knyttet til det europeiske rammeverk for språk.

LLS og Thor Heyerdahl videregående skole(THVS) har i flere år samarbeidet om Kombinasjonsklassen som i hovedsak er utvidet grunnskoleopplæring. Kombinasjonsklassen er et skoletilbud til minoritetspråklige ungdommer mellom 16 og 19 år og med kort botid i Norge som ikke har faglig og/eller norskspråklig kompetanse til å følge et ordinært studieprogram i den videregående skole. Elever som benytter seg av tilbudet har svært gode resultater på fullført og bestått videregående opplæring og det er få som dropper ut. I juni 2016 vedtok Stortinget at fylkeskommunene og kommunene skal få mulighet til å tilby mer grunnskoleopplæring til elever med rett til videregående opplæring dersom de har behov for det. Kombinasjonsklassen i Larvik har vært en modell for denne ordningen.

Larvik læringssenter har også ansvar for Verket, et lavterskeltilbud og aktivitetstilbud for personer som ikke kanaliseres inn i NAV sitt tiltaksapparat. I tillegg er Verket et supplement til behandlingstiltak f.eks. innen psykiatri. Mange av Verkets medlemmer er innvandrere.

Larvik læringssenter har i løpet av 2015/2016 hatt en stor økning i antall deltakere. Norskskolen har nå 450 deltakere en økning på ca. 150 i løpet av det siste året. Kombinasjonsklassen har hatt et snitt på 35 elever og starter høsten 2016 opp med ca. 90 elever fordelt på Tollboden og Thor Heyerdahl videregående skole. Både Voksenopplæringa og Verket opplever også en økning.

Barne- og ungdomstjenester – Avdeling for boliger for enslige mindreårige flyktninger

Ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, fatter barneverntjenesten vedtak etter barnevernsloven og valget av omsorgstilbudet blir vurdert etter barnets-/ungdommens behov.

Pr. 31.12.2015 hadde Larvik kommune 41 enslige mindreårige som hadde vedtak etter barnevernsloven hvorav 15 bodde i boliger for EM (organisert i egen avdeling under Barne- og ungdomstjenester), 9 i fosterhjem, 14 i egne hybler, 1 i enetiltak og 2 i militæret. Selv om Larvik er bosettingskommune, kan barna ha oppholdssted andre steder i landet – eksempelvis ved at fosterhjem eller institusjonsplasser har lokasjon i andre kommuner.

De som bor i Larvik kommune får et helhetlig og samordnet tilbud. Det er et godt samarbeid mellom Barne- og ungdomstjenester, skole, Larvik Læringssenter, NAV, Tolketjenesten og organisasjonslivet.

Bolig for enslige mindreårige flyktninger i Larvik driver 4 boliger, 3 i Larvik og 1 i Stavern. Det er fra 4-6 plasser i hver bolig, med personal som går i kort medlever turnus. Boligene tar stort sett imot enslige mindreårige fra 15 år og oppover. Ungdommene bor som regel i boligene til de fyller 18. En boveileder følger opp ungdommene i utflyttingsprosessen og støtter dem til de klarer seg på egen hånd. Boveilederen er en del av boligene og følger individuelt selvstendiggjøringsprosessene for hver enkelt ungdom.

Fosterhjem er private hjem som engasjeres for å ta på seg omsorgsoppgaven for enslige mindreårige flyktninger, og er særlig aktuelt for de under 15 år, da disse ofte trenger tettere rammer og mer stabil og forutsigbar omsorg over lengre tid.

Fargespill 2014 i Bølgen kulturhus

Fosterhjemmene mottar arbeidsgodtgjøring og utgiftsdekning i henhold til fastsatte satser, og følges opp av saksbehandlere i Barneverntjenesten. Fosterhjemmene rekrutteres enten via BUF-etat eller via private barnevernaktører. Det kan også være aktuelt for Larvik kommune å rekruttere egne fosterhjem.

Institusjon kan være aktuelt for enkelte enslige mindreårige som har tilleggsproblematikk innenfor eksempelvis rus. Det finnes også omsorgsinstitusjoner som kan være aktuelle tiltak for enslige mindreårige. Dette er særlig aktuelt for ungdom i alderen 15–18 år. Disse institusjonene er etablerte barneverninstitusjoner med erfaring og kunnskap spesielt knyttet til de utfordringene som følger av omsorgssvikt, traumer, rusmisbruk o.l.

Noen enslige mindreårige som nærmer seg 18 år ved bosetting, får tilbud om å bo i hybler som er knyttet til vertsfamilier. Vertsfamilier er private frivillige som leier ut en hybel som er knyttet til sin egen bolig og følger opp leieboeren mot godtgjøring (ca. 8 t/u). Enslige mindreårige og vertsfamilier får støtte og veiledning fra egne miljøterapeuter/miljøarbeidere som er ansatte i Barneverntjenesten.

Verdensmester'n mottaksskole

Verdensmesteren mottaksskole er en 1 – 10 skole som er fådelt, med 7 aldersblandede grupper. Skolen er et innføringstilbud for nyankomne minoritetspråklige elever. Målet med innføringstilbud er at elevene så raskt som mulig skal lære seg tilstrekkelig norsk til å følge den ordinære opplæringen i norsk skole og nå kompetansemålene i Kunnskapsløftet. Skolen følger grunnskolens læreplaner og underviser i alle fag på grunnskolens område. Elevene får opplæring i grunnleggende norsk, og tospråklig fagopplæring, jfr. Opplæringslova § 2-8.

VM tar imot nye elever gjennom hele året, mange med lite eller ingen skolegang. Det er egne startgrupper for barnetrinnet og ungdomstrinnet der de får intensiv opplæring i alfabet, lyder, de første ordene og enkel skriving noen uker før de går inn i de ordinære gruppene.

Skolen har en egen norsk- og IKT-plan, basert på læreplanen i GNO. Det arbeides også med temaundervisning og har utvidet temaplanen med temaer på flere språk. Undervisningen foregår i aldersblandede språkgrupper, i faste timer hver uke. Satsingsområder er VIS, Vennskap – Inkludering – Sosial kompetanse.

Verdensmesteren har i løpet av skoleåret 2015/16 opplevd en stor økning i antall elever.

FLEXid

FLEXid er et bevisstgjøringskurs som retter seg mot barn og unge med flerkulturell oppvekst i Norge. Det har et sterkt ressursperspektiv og har til hensikt å oppmuntre ungdommene til og se mulighetene snarere enn begrensningene i deres situasjon, med fokus på identitet, ferdigheter, ressurser og utfordringer. Navnet på kurset– FLEXid – henspiller på det å ha en fleksibel identitet. FLEXid er organisert ved Larvik Læringssenter og driver kurs på flere ungdomsskoler i Larvik inkludert Verdensmesteren – og i tillegg kurs til ungdom i Fargespill, ungdommer på asylmottaket og boliger og i Kombinasjonsklassen.

Fargespill Larvik

Fargespill Larvik ble startet som et multikulturelt prosjekt høsten 2010 etter modell fra Fargespill i Bergen, der Larviksbarn og ungdom fra hele verden - inkludert Norge medvirker. De representerer flere religiøse retninger, og har svært ulik alder og bakgrunn.

Fargespill-metoden er entydig ressursorientert. Alle aktørene har noe å bidra med i Fargespill. Den enkelte aktør blir ikke spurt om hva de trenger – men hva hver enkelt kan bidra med i Fargespill Larvik. Alle har med seg noen strofer fra en sang eller en liten melodi. Alle har med seg selv og sin stemme. Dette danner utgangspunktet for Fargespill Larvik og forestillingene.

Fargespill Larvik startet med 3 grupper for elever på Verdensmesteren mottaksskole og en gruppe med øvelse på kveldstid i Kongegata 1 og rundt 40 deltakende barn og ungdom. I dag har 132 barn og ungdom ukentlige øvelser i Fargespill

Larvik, gjennom 4 grupper på Verdensmesteren mottaksskole, 4 dansegrupper i Sliperiet, en gruppe på Mesterfjellet skole og 5 grupper i Kongegata 1. Aktørene har i snitt 1,5 timer øvelse i uka – noen har en ukentlig øvelse og andre aktører har opp til 3 øvelser i uka i Fargespill Larvik.

ICDP

ICDP er et foreldreveiledningsprogram som Barne- og ungdomsdirektoratet arbeider med å få inn i alle landets kommuner. I Larvik tilbys programmet tilrettelagt for minoritetspråklige foreldre. Programmet fokuserer på relasjonskompetanse og å bygge bro mellom ulike måter å tenke oppdragelse på – mellom kollektivistisk og individualistisk tenkning i oppdragelsen.

Kurset går over 12 uker a to timer hver gang. Det er to veiledere pr. kurs, morsmål og norsk. Kurset holdes på eget morsmål, men med dialog med norske veiledere. I Larvik er det veiledere på 13 språk, inkludert norsk. Det er også to utdannede trenere som kan utdanne nye veiledere i egen kommune. Årlig arrangeres det 4 foreldreveiledningskurs på ulike språk. Familiesentrene, Norskskolen, NAV intro, barnevernet og veiledere rekrutterer nye deltakere til kurs. I 2016 er Larvik kommune med i et nasjonalt prøveprosjekt tilknyttet handlingsplanen mot radikalisering og ekstremisme, der ICDP prøves ut som et tiltak til foreldre som har barn i faresonen. Evaluering vil foreligge våren 2017.

MIKS

MIKS (Muligheter, Integrering, Kultur, Språk) er et kurskonsept som arrangeres i samarbeid med omsorgstjenestene i Larvik, Larvik læringssenter og NAV Larvik. Kurset er forberedende kurs til helsefaglig utdanning, evt. rekvalifisering av medbrakt helseutdanning og språklig og praktisk basisopplæring for arbeid i omsorgstjenesten. Kurset har særskilt fokus på interkulturell kommunikasjon og kulturforståelse for både kursdeltakere og personalet i praksisavdelingene. Kurset er i utgangspunktet et ettårig heltidsløp.

MIKS handler både om å gi minoritetspråklige deltakere muligheter til arbeid og til videre utdanning for dem som ønsker og har mulighet til det, og om å gi flerkulturelle arbeidsplasser nødvendig kompetanse for å øke gjensidig forståelse i kommunikasjon og samhandling. Å gi ledere, faddere og øvrig

Fram fotball med Bry deg, mesterskap i Framparken.

Fargespill på Tollerodden.

personal (inklusiv kursdeltakerne) interkulturell kompetanse bidrar til økt mestring og gjensidig forståelse i kommunikasjon og samhandling – og er dermed et viktig tiltak for å sikre brukerne gode tjenester og for å sikre et godt arbeidsmiljø på flerkulturelle arbeidsplasser.

Kurset er organisert under Helse og omsorg.

Migrasjonrådgiver og koordinator for integreringsarbeid

I 2016 er det opprettet en migrasjonsrådgiverstilling. Stillingen er organisert under Samfunnskontakt. Dette arbeidet er helt i startfasen, men det er en oppgave å oppsøke møteplasser for å komme i dialog med innvandrere og få kartlagt behov for bistand, råd og veiledning til. Det vil bli satt i gang en kartlegging for å avdekke utfordringene innvandrerne har i møte med det kommunale systemet. Planen er også å etablere en innvandrer ressursgruppe som kan bistå i informasjonsarbeidet.

Stillingen som koordinator for integreringsarbeid er organisert under sentraladministrajsonen. Hovedoppgavene knytter seg til koordingering av alt integreringsarbeid innenfor de kommunale tjenesteområdene samt ledelse av nettverk for integrering.

3.5. Frivillig arbeid

Det frivillige arbeidet i Larvik kommune er omfattende og forgår på mange ulike arenaer. I denne planen beskrives arbeidet med integrering som utføres gjennom Frivilligsentralen i Larvik, Larvik idrettsråd og Larvik sanitetsforening, jfr. kapittel 1.2.

3.5.1. Frivilligsentralen

Frivilligsentralen har fokus på folkehelse og levekår (Frivilligsentralen 2016). Styret i frivilligsentralen består av representanter i fra ulike frivillige organisasjoner. I dag er innflytterguide et tilbud som er underlagt frivilligsentralen. Oppgavene til en innflytterguide er å orientere flyktningen om samfunnet, være til hjelp og støtte i å praktisere norsk språk og fungere som et bindeledd til lokalt miljø slik at integrering går smidig. Målsetning for innflytteren er språktrening, innføring i det «norske» hverdagsliv og kultur, og å bli kjent i kommunen vår. Ut over dette tilbys lekse-hjelp for elever ved Norskskolen.

Andre tiltak:

- **Tanum Gjenbruk**, i samarbeid med NAV Intro. Målsetning: Sosialt møtested, arbeidstrening, språktrening, fysisk og praktisk aktivitet, miljøvennlig tiltak og samfunnsnyttig.

- **Sommerleiren på Trettenes**, i samarbeid med Metodistkirken, der også flyktninger inviteres med. Leiren er et ledd i arbeidet med levekårsforskjeller og barnefattigdom.
- **Internasjonal torsdag**- «Snakk norsk-kafe» – gratis servering. Aktiviteten er rettet spesielt mot norskskole-elever og nordmenn som møtes og snakker norsk i tillegg til å jobbe med leksene.
- **Walk & Talk** – turgruppe med fokus på norsk-praksis og «å bli kjent i Larvik»
- **TIMBA TIMBA** – rytmeorkester for menn (norske og innvandrere) med fokus på samtale/integrering/veiledning: å være mann i Norge.
- **Fond for fritidsaktiviteter**. Formålet er å støtte til deltagelse i foreningslivet, fritidsaktiviteter og nødvendig utstyr. Målgruppe er lavinntektsfamilier med barn i aldersgruppen 6-16 år + 16-18 år etter behov. Målsettingen med ordningen er å gi tilskudd til kontingenter og utstyr til enkeltpersoner, slik at barn og unge berørt av fattigdomsproblematikk kan delta på fritidsaktiviteter i nærmiljøet.
- **Utlånsentral**. Tilbyr g ratis lån av ski/skøyter/snowboard/rulleskøyter mm. Målsetning: folkehelse/aktivitet/ut av sofaen!

3.5.2. Idretten

Idretten har i dag et veletablert system for fysisk aktivitet og frivillighetsarbeid rettet mot integreringsarbeid. Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF) har siden 2014 hatt fokus på tilskuddsordningen «Inkludering i idrettslag». Det overordnede målet med inkludering i idrettslag er å bidra til økt deltakelse av nye grupperinger inn i lagenes ordinære aktivitetstilbud, gjennom å motvirke økonomiske og kulturelle barrierer, som kan være til hinder for deltakelse i ordinær idrettsaktivitet. Målgruppen er i hovedsak barn og unge med minoritetsbakgrunn med særskilt fokus på jentenes inkludering. Det er også et mål å øke innvandrerforeldres deltakelse og engasjement i idrettslag.

Larvik idrettsråd er et felles organ for all idrett i kommunen som er organisert i NIF gjennom idrettskretsen, og underlagt NIFs lov og bestemmelser. Idrettslag i Larvik kommune med medlemskap i NIF blir automatisk medlem av Larvik idrettsråd (Larvik idrettsråd 2016).

Idrettsrådet samarbeider i dag med kommunen om Aktiv Larvik. Aktiv Larvik er en folkehelse- og levekårssatsning som retter seg mot hele befolkningen. Tiltaket skal mobilisere til økt fysisk aktivitet ved å tilby en kalender med gratis deltagelse og gratis tilgang på nødvendig utstyr. I Aktiv Larvik bidrar frivillige lokale lag og foreninger med ulike aktiviteter inn i en kalender med timeplan.

Kommunen bidrar årlig med tilskudd til både idrettsrådet samt lag og foreninger. Tilskuddsordningen omfatter også midler til spesielle tiltak som er relevant for målet om fysisk aktivitet for alle.

3.5.3. Larvik sanitetsforening

Larvik sanitetsforening (2016) er en lokalforening under Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S) med hovedfokus på å gjøre en innsats for kvinners helse- og livsvilkår. Av integreringstiltak arrangerer sanitetsforeningen:

- «Strikk og søm, mat og prat». Dette er et tilbud hver onsdag til alle kvinner i Larvik, etnisk norske og innvandrere. Hyggelig atmosfære der en lærer om de forskjellige kulturer og norskundervisning til de som ønsker det
- SESAM gruppe – Fredager, annenhver uke. Dette er et tilbud til kvinnelige elever fra mange nasjoner som går på introduksjonskurs i regi av NAV på Norskskolen. De lærer norsk gjennom søm, strikk og matlaging.

3.5.4 Samspillet mellom kommunen, lokalsamfunnet og arbeidslivet

Det foregår mye positiv samhandling mellom næringslivet og kommunen på individnivå.

Det er iverksatt samarbeid mellom NAV og næringsrådgiver i Larvik kommune for å få til samhandling på systemnivå. Partene er med i felles næringsnettverksmøter i Vestfold når integrering er tema.

Samarbeidsløsninger mellom kommunen, det lokale næringslivet og frivilligheten i integreringsarbeidet, bør videreutvikles.

4. Situasjonsbeskrivelse for tjenesteområdene basert på rapportering av gjeldende tiltaksplan

Generelt har mange av kommunens tjenesteområder i økende grad utviklet omfattende kompetanse og gode metoder for å møte det flerkulturelle samfunn. Arbeidet med mottak, bosetting, norskopplæring og integrering av flyktninger (Introduksjonsprogrammet) går godt. Kommunen har etter hvert opparbeidet seg solid erfaring og omdømme på dette området. Kommunen har da også blitt nominert til bosettingspris 3 ganger for dette arbeidet – en nasjonal kåring i regi av IMDi.

Det er stort engasjement og kunnskap innen temaet innvandring og integrering blant kommunens ansatte og blant frivillige organisasjoner. Selv om mange tenker helhet og samarbeid, er det stort behov for økt kunnskap og mer systematisk samarbeid i hele organisasjonen.

For å imøtekomme noen av disse utfordringene, ble det i 2014 opprettet et nettverk for styrket integrering forankret hos rådmannen og bestående av virksomhetsledere fra sentrale integreringsområder. I 2016 har det blitt ansatt en migrasjonsrådgiver og en koordinator for integreringsarbeidet.

Nanset barneskole, VIS.

4.1. Rapportering – Tiltaksplan for en styrket integrering av innvandrerbefolkningen 2013–16

Planens perspektiver

Gjeldende strategi- og tiltaksplan er lagt til grunn for rapporteringen. Planenes perspektiv er å utvikle strategier og tiltak som kan:

- Redusere ulikheter i tjenestetilbudet - få en større grad av resultatlikhet enn det er i dag
- Bidra til at kommunen som arbeidsgiver i større grad er en synlig og sentral aktør i å styrke integrering av innvandrere til arbeidslivet, og har en god politikk for inkludering og mangfold.

Planene er inndelt i 2 hovedområder: Kommunen som tjenesteyter og kommunen som arbeidsgiver.

Organisering og gjennomføring

Nettverk for styrket integrering foretar løpende oppfølging av tiltaksplanen.

Nettverkets mandat er:

- Initiere, utrede og bidra til å iverksette de tiltak som er vedtatt i planer
- Bidra til å utvikle helhetlig og samordnet integreringsarbeid
- Skape arena for refleksjoner, kompetanseheving, analyser og erfaringsutveksling slik at tjenestene / enhetene får økt innsikt i integreringsarbeidet
- Være et forum som bidrar til og synliggjør tydelige mål for kvalitet i tjenestene i forhold til integrering

Rapporteringsområder

Planene har strategier og tiltak innenfor følgende områder:

- Arbeid og sysselsetting
- Økonomi og levekår
- Oppvekst og utdanning
- Voksenopplæring og grunnleggende kvalifisering
- Barnevernet
- Bolig og bosetting
- Helse og omsorgtjenester
- Kultur og fritid
- Demokrati og deltakelse

Rapporteringen er delt inn i følgende tjenesteområdene, ut fra kommunens nåværende organisering:

- Kultur og oppvekst
- Helse og omsorg
- Stab- og støttefunksjoner (interne funksjoner)

Tiltakene beskrives ut fra følgende mal:

- Tiltaksbeskrivelse
- Hva er gjennomført/iverksatt)
- Hva gjenstår? (evt. iverksettes i 2016 eller overføres til neste plan - periode)
- Rapportering

TJENESTEOMRÅDET KULTUR OG OPPVEKST

NR	Tiltak	Iverksatt	Iverksettes	Rapportering
1	Det etableres et prosjekt rettet mot voksne innvandrere med manglende lese- og skriveferdigheter, og det iverksettes et langsiktig kvalifiseringsløp. Når prosjektet er ferdigstilt og behovene kartlagt, legges det fram en sak for kommunestyret med beskrivelse av prosjektet, prosjektets langsiktige mål, forventet effekt og økonomiske konsekvenser.	Prosjektgruppe er opprettet med representanter fra LLS og NAV	2016/2017	Det er foretatt en kartlegging som viser at det er behov for en tilrettelagt opplæring i grunnleggende ferdigheter, også kombinert med arbeidstrening. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med NAV og Larvik Læringssenter for å utarbeide et prosjekt for denne målgruppen. Det vurderes å søke Jobbsjansemidler fra IMDI til dette prosjektet i 2017. St. meld nr. 16 som kom i april 2016 åpner for nye muligheter å organisere tilbudet på, blant annet med modulbasert grunnskole kombinert med jobb / opplæring i et yrkesfag.
2	Lærlingeordningen i kommunen økes med en øremerket lærlingeplass pr. år i 4 år framover for innvandrere med voksenrett. 29.11.2015: vedtak FSK /125/.15 Det øremerkes en lærlingplass for innvandrere med voksenrett som tas av dagens antall lærlingplasser.	2016	2016	Dette er nå iverksatt og den første læringen med voksenrett og innvandrerbakgrunn er på plass. Det er fortsatt et stort behov for lærlingplasser til bruk for voksne personer med innvandrerbakgrunn.
3	Sørge for at alle innvandrerbarn får et språkstimuleringstilbud før skolestart.	2015		Dette ivaretas gjennom åpne barnehager og barnehager. Mange minoritetsspråklige barn benytter tilbudet i «Åpne barnehage», særlig familier med barn under 2 år. Dette tilbudet er gratis, og foreldrene må være tilstede. «Mor/barn- gruppa» og «Mødregruppene» er også et tilbud for mødre med de minste barna.

NR	Tiltak	Iverksatt	Iverksettes	Rapportering
4	Kartlegge bruken av to-språklig opplæring i skole og barnehage og vurdere muligheter for bedre utnyttelse av ressursen samt heve kartleggingskompetansen i grunnleggende norsk for lærere/førskolelærere som gjennomfører dette i grunnskolen/barnehagen.	2014 2015 2016		I grunnskolen i Larvik var det i skoleåret 2015/2016 totalt 366 som fikk grunnleggende norskopplæring og 283 elever som fikk tospråklig fagopplæring. I løpet av skoleåret 2015/2016 har Verdensmesteren (VM) økt fra 55 til 89 elever. I samme periode er det overført 23 elever til nærskolene. Behovet for tospråklig opplæring er kartlagt. Det ble i 2014 utarbeidet kartleggingsrutiner for barnehage og skole. Disse blir revidert hvert skoleår. Alle rutinene mellom verdensmesteren (VM) og de andre skolene er gjennomgått og forbedret. Dette gjelder språkopplæring og overføring mellom skolene. Våren 2014 ble det gjennomført kurs for lærere i grunnskolen i samarbeid med NAFO (Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring) for å heve kompetanse på å kartlegge minoritetsspråklige barns språknivå. Dette er videreutviklet med veiledning og tett samarbeid med rektorer og lærerne i grunn-leggende norsk for å få felles forståelse for opplæring av minoritetsspråklige elever. Skolen holder seg oppdatert og deltar på kurs gjennom Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO)
5	Barnevernets kompetanse overfor innvandrere styrkes.	2014		Barneverntjenesten har styrket sin kompetanse ved opplæring i kulturforståelse, traumebevisst omsorg, deltakelse i «mitt liv» prosjektet og ICDP foreldreveiledning til minoritetsforeldre. Medarbeidere har videreutdanning i flerkulturelt arbeid. En felles fagdag i Barne- og ungdomstjenester med tema migrasjonshelse er under planlegging. I ny kurskatalog 2016/2017 er det lagt inn kurs i kulturforståelse for ansatte.
6	Det innføres en årlig dag /uke for å synliggjøre et mangfoldig og et flerkulturelt lokalsamfunn.		2016/2017 Overføres til neste planperiode	I 2016 tas dette inn i Kulturnatta. For 2017 planlegges det ytterligere en felles satsing med tema; inkludering, vennskap og mangfold.

NR	Tiltak	Iverksatt	Iverksettes	Rapportering
7	Rådmannen bes vurdere på hvilken måte idrettslag, kulturorganisasjoner og andre ikke offentlige aktører kan involveres i arbeidet med praktisk integrering (Vedtak fra kommunestyret i 2014).		2016/2017	Det er avholdt dialogmøte med idrettsforeninger i kommunen med tema VIS (vennskap, inkludering og sosial kompetanse). Andre ikke-offentlige aktører vil involveres i arbeidet i løpet av 2016 via kulturplanen som er under utarbeidelse. Frivilligsentralen bidrar i tillegg med praktisk integrering på mange arenaer.
8	Det arrangeres årlig kurs med tema «Ny i organisasjonslivet».	2013		NAV har arrangert slike kurs i 2013 og 2014. Fra 2015 ble dette overført til Kultur og oppvekst. Dette bør videreføres og inngå som en del av kommunens arbeid med foreninger og lag.
9	Tilby FLEXID-kurs til elever med innvandrerbakgrunn på ungdomstrinnet fra 9. klasse.	2014		Det igangsettes FLEXID kurs fortløpende ved behov. I 2016 har det blitt gjennomført kurs i Kombinasjonsklassen på THVGS, på Hedrum ungdomsskole, på Verdensmesteren (VM) og Mesterfjellet skole. Nytt av året er at det har vært gjennomført to grupper FLEXID for deltakere i Fargespill. Verdensmesteren har hatt FLEXID temaer i to klasser.
10	Foreldreveiledningskurs (Vårs – et kurs om samspill).	2014		Familiesentrene og Larvik læringssenter tilbyr foreldreveiledningskurs for foreldre med førskolebarn, skolebarn og ungdom. Kursene evalueres og tilbakemeldingene fra foreldrene er veldig gode. Våren 2016 har det vært gjennomført et foreldreveiledningskurs på vegne av Barne- og ungdomsdirektoratet tilknyttet tiltak 19 i den nasjonale handlingsplanen mot radikalisering. Deltakerne har gitt nyttige og gode tilbakemeldinger.

NR	Tiltak	Iverksatt	Iverksettes	Rapportering
11	Større åpenhet ved å innføre metoden «familieråd» for å sikre barn/unge, familie og nettverkets deltakelse og medvirkning i barnevernssaker.	2014	2016–	Dette er målsatt i Barne- og ungdomstjenester. Familieråd er innført som en metode i barneverntjenesten. Barnevernet bruker startmøter og familieråd for å sikre medvirkning fra familie og utvidet nettverk i oppstarten av en undersøkelsessak og ved spørsmål om omsorgsovertakelse. Det legges til rette for barn og unges deltakelse. Det har vært en ny opplæring i barneverntjenesten, psykologtjenester og helsetjenester i 2016. Barneverntjenesten og boligene for enslig mindreårige flyktninger deltar i prosjektet «Mitt liv». Det er et prosjekt hvor ungdom deltar i utviklingsarbeid og gir innspill til forbedring av tjenestene.
12	Styrke informasjonsarbeidet om barnevernet til innvandrer-befolkningen ved bruk av eksisterende møteplasse.r	2014		Barnevernleder og ansatte informerer om barneverntjenestens lovpålagte oppgaver og ansvar på arenaer som: ▪ Innvandrerrådet ▪ Norskskolen ▪ NAV intro ▪ Informasjon på foreldreveiledningskurs til minoritet språklige foreldre ▪ Familiesentrene
13	Fargespill etableres som en fast del av kulturtilbudet i Larvik kommune.	2013 2014 2015		Fargespill rapporterer årlig på antall deltakere og oppnådde resultater i årsevalueringen. Det er innledet et samarbeid med Mesterfjellet skole med valgfag sal og scene. Verdensmesteren har Fargespill som tema for alle elever hver fredag Fargespill ble fra 01.01 2014 organisatorisk og administrativt overført til Kultur, idrett og fritid med en årlig overføring på 400.000. Fargespill opplever en stor økning i antall deltakere. I 2016 var de med på åpningskonsertene i forbindelse med ungdoms OL på Lillehammer. Dette var en stor opplevelse. I mars gjennomførte Fargespill 4 forestillinger med svært godt oppmøte på alle og god omtale. Fargespill er etablert som en fast del av kulturtilbudet i Larvik, men mottar fortsatt en del prosjektmidler som gjør at driften ikke er forutsigbar

TJENESTEOMRÅDE HELSE OG OMSORG

NR	Tiltak	Iverksatt	Iverksettes	Rapportering
14	Miks – metoden tas i bruk i alle omsorgssonene.	2015	2016–	Det er større søkning til MIKS enn noen gang. Flere har helsefaglig utdanning fra hjemlandet, og noen har allerede fått autorisasjon som helsefag-arbeider på den bakgrunn, men trenger mer språk og kunnskap relatert til arbeid i Norge. Andre har klart mål om å få helsefaglig utdanning. På bak-grunn av erfaringer og tilbakemeldinger fra ledere og faddere i MIKS-avdelinger nå bør en vurdere på å ekspandere for å nå ut til og involvere enda flere avdelinger enn de som er med pr. i dag. Hvis ikke står vi i fare for å måtte si nei til flere som ønsker å kvalifisere seg til arbeid.
15	Øke andelen ansatte i helse og omsorgstjenesten med innvandrerbakgrunn.		2016	Mange av deltagerne fra MIKS opplæringa kommer i jobb i avdelingene, som vikarer og i faste stillinger, etter hvert som de blir ferdige med helsefaglig utdanning. Dette betyr at andelen ansatte med innvandrerbakgrunn innen helse- og omsorgstjenestene øker.
16	Utvikle informasjon til bru-kere av helse -og omsorgs-tjenestene innen 2014 på flere språk slik at det når alle brukere av tjenestene.		2016	Ulike former for informasjonsmateriell vurderes. Det er nedsatt en gruppe til å utarbeide dette. Materiell skal utarbeides i tett samarbeid med representanter for brukerne.
17	Kompetanseheving i forhold til migrasjonshelse gjennomføres i helse- og omsorgstjenestene.		2016	Det er stort fokus på om temaet, videre kompe-tanseheving planlegges høsten 2016.
18	Utvikle strategier og rutiner for bruk av tolketjenester i helse- og omsorgstjenesten.		2016	Det planlegges opplæring i bruk av tolketje-neste i alle virksomheter i Helse og omsorg i løpet av 2016.

STAB- OG STØTTEFUNKSJONER (INTERNE FUNKSJONER)

NR	Tiltak	Iverksatt	Iverksettes	Rapportering
19	Det arrangeres innflytterdag hvert år hvor bl.a. kommunens kultur og fritidsliv presenteres.	2014		Dette er iverksatt og implementert. Det er arrangert innflytterdag i 2014 og 2015. Dato i 2016 er ikke satt, men det vil finne sted i løpet av høsten 2016. På grunn av liten oppslutning bør det vurderes et noe enklere opplegg med kun kommunens presentasjoner.
20	Rådmannen iverksetter en prosess som styrker samspillet mellom kommunen, lokalsamfunnet og arbeidsliv i forhold til mangfold og integrering.		2016 Overføres til neste planperiode	Det foregår mye positiv samhandling mellom næringslivet og kommunen på individnivå. Det er i verk satt samarbeid mellom NAV og næringsrådgiver i Larvik kommune for å få til samhandel på systemnivå. Partene er med i felles næringsnettverksmøter i Vestfold når integrering er tema. Det bør søkes videre for mulighet til utvikling av samarbeidsløsninger mellom kommunen, det lokale næringslivet og frivilligheten i integreringsarbeidet.
21	Kommunen inngår et samarbeid med NHO om mulig opprettelse av mentortjeneste for deltakelse i Global Future.		2016 Overføres til neste planperiode	Dette er ikke iverksatt da det i planperioden ikke har vært Global Future i Vestfold. Det har vært dialog med NHO Vestfold om saken. Saken bør videreføres i neste planperiode og vurderes overført til næringsrådgiverrollen i kommunen.
22	Kurs i bruk av tolk arrangeres en gang i året for alle kommunale enheter.	2015	2016 Overføres til neste planperiode	Dette er iverksatt og videreføres kontinuerlig. Det er ikke pr. dato tilstrekkelig innarbeidet i alle virksomhetene. Det bør derfor overføres til neste planperiode, og kvalitetssikres slik at alle virksomheter har kunnskap om bruk av, og rutiner for bruk av tolk i sine tjenester. Vi har god kompetanse i kommunens egen tolketjeneste.

NR	Tiltak	Iverksatt	Iverksettes	Rapportering
23	Innføring av arbeids – og språktreningsplasser i kommunens enheter.	2014	2016–	Målet er nådd, og arbeidet videreføres. Norskskolen/ NAV har økt antall språkpraksisplasser i 2015/16 og fått flere nye samarbeidspartnere. I løpet av 2015/2016 har ca.100 deltakere vært utplassert i språkpraksis. NAV har gjennom sine tiltak kontinuerlig utplassering av personer i arbeidspraksis i kommunale virksomheter. Det tilbys et kurs i flerkulturell forståelse til de bedrifter som tar i mot deltakere i språk-praksis, og flere har benyttet seg av dette tilbudet.
24	Datakurset «Ny på nett» arrangeres to ganger i året for alle med behov.	2013		Det ble arrangert slike kurs i 2013 og 2014. Deretter har disse kursene gått inn i digital opplæring ved Larvik læringssenter.
25	For å kunne gi helhetlige og koordinerte tjenester, opprettes et forum for samordning av integrerings-arbeidet i kommunen.	2015		Det ble i 2015 etablert en nettverksgruppe bestående av virksomhetsledere/sentrale aktører i arbeidet med innvandring og integrering som skal koordinere, samordne og legge til rette for gjennomføring av tiltakene i planene.
26	Utrede behov for en migrasjonsrådgiver for nyankomne innvandrere. Vedtatt innføring av migrasjonsrådgiver jfr KST-sak 111/14.	2015		Migrasjonsrådgiver ble tilsatt 1.4.16. Hovedoppgaven hittil har vært å komme i kontakt med innvandrere for å få informasjon om det er vanskelig å «finne fram» i vårt system. Flere foreninger og kommunale enheter er benyttet hittil som arena. Videre vil det bli markedsført møtepunkt, der migrasjonsrådgiver vil være å treffe for tilbakemeldinger om hva/hvor det er vanskelig å finne fram, samt rådgiving. Dette er markedsført på flere språk.
27	Det arrangeres møter 1-2 ganger i året, mellom foreningene og administrasjonen for å spre kunnskap samt klare opp i misforståelser» (Vedtak KST 25.05.13).	2014 2015 – nytt vedtak		Dette er ikke iverksatt, men saken har vært tatt opp til vurdering i Innvandrerrådet og nettverksgruppa. Innvandrerrådet har et mandat som gir rådet mulighet til å ivareta intensjonen i dette tiltaket. Det ble høsten 2015 vedtatt at en repr. fra Innvandrerrådet skal delta i kommunens administrative samarbeidsforum for en styrket integrering. Dette er ikke pr. dato iverksatt.

NR	Tiltak	Iverksatt	Iverksettes	Rapportering
28	Innføring av Intervjuordning i ansettelsessaker i Larvik kommune: Utvalget av intervjuobjekter blant de kvalifiserte søkerne bør speile innvandrerandelen blant de kvalifiserte søkerne. Det vil si at dersom det er 10 kvalifiserte søkere iht. kravspesifikasjonen og 20 % av disse er innvandrere så bør 20 % av intervjuobjektene være med innvandrerbakgrunn.	2015	2016 – overføres til neste planperiode	Tiltaket ble iverksatt i 2015 og er implementert i kommunens ansettelsesreglement og rutinene for ansettelsesprosedyren. Det er ønskelig med en form for rapportering på ordningen og en rutine for dette vurderes iverksatt fra 2017.
29	Systematisert opplæring av medarbeidere i inkludering og mangfold gjennomføres i alle kommunale enheter.	2015	2016 – overføres til neste planperiode	Det er ikke gjennomført en egen systematisert opplæring, men det er ivaretatt gjennom kontinuerlig arbeid med verdier, holdninger og kulturforståelse i hele organisasjonen. Det bør defineres mer detaljert hva som legges i begrepet «opplæring i inkludering og mangfold», og vurderes i neste planperiode hvordan det kan legges inn og kvalitetssikres som en del av opplæringen i alle virksomhetene.
30	Opplæring i inkludering og mangfold inkluderes i kommunens lederopplæring.	2015		Dette ble iverksatt i 2015 og er implementert som tema i kommunens lederopplæring.
31	«Mangfoldsprisen» til den avdeling eller virksomhet som har utmerket seg i å fremme etnisk mangfold på arbeidsplassen.	2014		Dette er iverksatt og implementert. Prisen er delt ut 2 ganger (2014-2015).
32	Larvik kommune, sammen med Frivilligsentralen tar initiativ til å rekruttere innflytterguider for nyankomne innvandrere.	2014		Dette er gjennomført. Innflytterquide startet opp i 2014 og er et tilbud som er underlagt Frivilligsentralen. Det er pr. i dag 20 innflytterguider.

NR	Tiltak	Iverksatt	Iverksettes	Rapportering
33	Nav Larvik tar hensyn til utdanning og erfaring ved planlegging og plassering av innvandrere til nye jobber, kurs og praksisplasser.	2014		Dette praktiseres i dag via individuell kartlegging, ved behov og arbeidsevnevurderinger av den enkelte. Vurdering for praksisplasser, kurs og jobb sees opp mot reelle muligheter, og de krav som til enhver tid stilles på dagens arbeidsmarked. Gjennom deltakelse i Introduksjons-programmet for nyankommende flyktninger er det høyt fokus på individuelle behov og muligheter i arbeidslivet. Godkjenning av medbrakt utdanning og tilrettelegging for supplerende utdanning der det er behov starter tidlig i integrerings-prosessen. Introduksjonsprogrammet og kvalifiserings-programmet er to sentrale virkemidler i arbeidet med integrering i arbeidslivet for målgruppa.
34	Nettsiden til Larvik Kommune utvikles til å inneholde en side for nye borgere - jf. Ny i Drammen.		2016–2017	Denne siden vil bli supplert med nyttig informasjon til de som har flyttet til Larvik.

5. Utfordringsbeskrivelse for tjenesteområdene

Utfordringsbeskrivelse for tjenesteområdene tar utgangspunkt i Strategiplan for en styrket innvandrerbefolkning 2012-2016 og tiltaksrapporteringen i kapittel 4, og vil danne grunnlag for Handlingsprogrammet som skal utarbeides og videre behandles i desember 2016.

NAV Larvik og Larvik Læringssenter (LLS)

- Arbeidslivet stiller krav til formell kompetanse – Svært få arenaer i arbeidslivet med behov for ufaglært arbeidskraft. Digitalisering og automatisering i arbeidslivet vil i tillegg gi flere ufaglærte som arbeidsledige.
- Personer med innvandrerbakgrunn med lite utdanning og/eller svake grunnleggende ferdighet har vanskeligheter med å få tilknytning til arbeidslivet.
- Økende arbeidsledighet generelt gir større utfordring for ufaglærte, men også for faglærte med innvandrerbakgrunn i konkurranse om innpass i arbeidsmarkedet.
- Arbeidslivet stiller store krav til norskkunnskaper og kan være til hinder for noen innvandrere i å komme inn i arbeidslivet.
- Videregående opplæring for voksne gir lite tilpasset tilbud.
- Det er fortsatt mangelfull godkjenningsordninger for høyere utdanning, fagskoleutdanning og fagutdanning.
- Lite eller ingen tilgang til lærlingplasser for voksne generelt, som gir enda større utfordringer for personer med innvandrerbakgrunn.
- Digital kompetanse: Samfunnet digitaliseres. For å få tilgang til likeverdige tjenester må innvandrerbefolkningens digitale ferdigheter oppgraderes.
- Få lokalsamfunnet til å ta et felles ansvar /løft for integrering.
- Hvordan skape samhandling mellom kommunen – frivilligheten inkludert innvandrerforeningene og arbeidsgivere i møte med et økende antall flyktninger og deres innpass i arbeidslivet?
- Regelverket gjør at personer som ikke har voksenrett, men er motivert for utdanning dropper det fordi det er for kostbart.

Grunnskole for voksne over 16 år:

- Manglende statlig finansiering av grunnskoletilbudet til enslig mindreårige som bosettes av Larvik kommune.
- Lavere sats for opplæring av asylsøkerbarn i grunnskole sammenliknet med videregående skole.
- Økende andel i målgruppa som har rett til grunnskoleopplæring for voksne.

Barnehage

- Flere barn med behov for tospråklig opplæring i barnehage.
- Språkbehovet endrer seg stadig og det er behov for fleksibilitet i ansatte som arbeider med tospråklig opplæring.
- Det er behov for flere ordinært ansatte med minoritetsspråklig bakgrunn i barnehage.

Skole

- Flere elever med behov for tospråklig fagopplæring i grunnskolen. Dette skyldes økt antall flyktninger og innvandrere.
- Det er behov for bedre kartleggingsverktøy for å avdekke lærevansker hos nyankomne minoritetspråklige elever.
- Det er fortsatt behov for FLEXID både i mottaksfasen og i videre arbeid med minoritetspråklige ungdommer.
- Det er fortsatt behov for å styrke minoritetspråklige foreldre i sin rolle som foreldre i nytt land.

Barnevern

- Liten tillit til og lite kunnskap om barnevernets rolle og arbeidsmetoder blant en del innvandrere
- Mangelfull kunnskap om migrasjon og migrasjonshelse i barneverntjenesten

- Språkbarriere mellom fagfolk og foreldre/foresatte og barn/unge med innvandrerbakgrunn kan være til hinder for god kommunikasjon, samarbeid og et godt tjenestetilbud
- Endringer i refusjon av utgifter og statlige tilskuddene for bosetting av enslig mindreårige gir liten forutsigbarhet
- Lov om barnevernstjenester gjelder for alle barn i Norge uavhengig av asylsøker, flyktningstatus eller statsborgerskap. Manglende kunnskap om dette kan føre til misforståelser, mistillit og dårlig samarbeid.

Helse

- Innvandrere kan ha kulturelle utfordringer i form av skam, tabuer, stigmatisering og manglende åpenhet innenfor områder som omhandler psykisk sykdom, funksjonshemninger og rusmisbruk. Kunnskap og forståelse relatert til sammenheng mellom ernæring, aktivitet, samt fysiske og psykiske utfordringer kan gi et ulikt utgangspunkt for begrepsforståelse av helse og sykdom mellom tjenestemottaker og tjenesteapparatet. Dette kan gi avvikende forventinger og påvirke nyttegjøring av helsetilbudet.
- Ansatte i helse- og omsorgstjenesten i Larvik kommune innehar fortsatt ikke faglig kunnskap om og kompetanse på migrasjonshelse og traumer og kulturell forståelse av helsebegrepet for en innvandrer, deriblant betydning av god kvalitet og praksis og sosial ulikhet av helse.
  Økt innsøking til MIKS øker behovet for praksisplasser med tilrettelagt opplæring, for å kunne kvalifisere og ansette flere personer med migrasjonsbakgrunn.
- Tjenestetilbudet, uavhengig, må forholde seg til utfordringer med hensyn til forventningsavklaring og gjensidig forståelse av helse- og omsorgsbegrepet, med bakgrunn i språklige og kulturelle barrierer. Det forventes en økning av antall enslige mindreårige og av personer som utvikler demens, hvilket gir særskilte utfordringer innenfor disse områdene.

Kultur

- Kostnader knyttet til deltakelse i Kultur og idrettstilbud.
- Nå ut til målgruppa med informasjon om organiserte aktiviteter for barn og unge.
- Deltakelse i organiserte aktiviteter for barn og unge.
- Manglende tilgang til og benyttelse av åpne møteplasser for kultur og idrettsaktiviteter.

Bosetting og bolig

- Tilgang til tomter for nybygg.
- Begrenset bruktmarked på egnede boliger til målgruppen.
- Nå ut med informasjon om ordningen «Leie til eie».
- Ha oversikt over Husbankens og andre aktørers virkemidler.

Demokrati, deltakelse og likeverd

- Innvandrerbefolkningen i Larvik deltar mindre enn befolkningen for øvrig i det politiske liv inkludert ved valg, og er klart underrepresenterte i styrende organer og ledelse i kommunen.
- Behov for møteplasser for dialog og samhandling.
- Jenter og kvinners utfordringer i storsamfunnet.
- Behov for mer kunnskap og informasjon om demokrati og politikk.

ByLab
ByLab
HAR DU INNSPILL
TIL KOMM
Temaplan for integrering
2017-2020
Larvik kommune
Vi ønsker å snakke med deg!
Larvik kommune jobber med en temaplan for integrering og ønsker innspill til mål og tiltak for handlingsplanen. Vi har gjort ByLab i Larvik sentrum om til demokrati kafé. Enkeltpersoner og grupper kan komme innom i åpningstiden eller avtale et annet tidspunkt for å høre om arbeidet og gi innspill.
Velkommen innom for en kopp kaffe og en prat om fremtiden i Larvik!
Les beslutningsgrunnlaget her: larvik.kommune.no/temaplanintegrering
Velkommen i ByLab i uke 39, 40 og 41
onsdag 12 - 16 torsdag 12 - 18 fredag 12 - 16
Ønsker du å avtale et tidspunkt utover dette, ta kontakt med oss på telefon 97418334.
ByLab

DEL 2

Mål- og handlings-programmet

6. Mål, målgrupper og tiltak 2017–2020

Mål- og handlingsprogrammet ble vedtatt i kommunestyret 14.12.2016, KST-248/16. Formålet med programmet er å tydeliggjøre hovedmål, målgrupper, innsatsområder og tiltak innenfor tjenesteområdene for planperioden 2017-2020. Dette vil igjen danne grunnlag for rapporteringsområder og evalueringsflyt. Tiltakene skal evalueres årlig og rapporteres hver høst i egen kommunestyresak.

Mål- og handlingsprogrammet har fokus på fem hovedtemaer:

- Sysselsetting og grunnleggende kvalifisering
- Kultur og oppvekst
- Helse og omsorg
- Bosetting og bolig
- Demokrati, deltakelse og likeverd

Ved utarbeidelse av mål- og handlingsprogrammet ble det gjennomført dialogmøter (demokratikafe) på ByLab på torget i ukene 39, 40 og 41. Det ble i forkant sendt ut invitasjoner til innvandrerforeninger og andre aktuelle organisasjoner samt at invitasjonen ble lagt ut på kommunens facebook side. Det ble lagt opp til innspill på de fem hovedtemaene med fokus på:

- Dette gjøres bra i Larvik i dag
- Dette kan vi bli bedre på å gjøre i Larvik
- Jeg ønsker at Larvik kommune skal gjøre dette i fremtiden

Med bakgrunn i innspillene ble det det ble utarbeidet et oppsummeringshefte som ga et bilde av hva innvandrere mener om integreringsarbeidet i kommunen. Prosjektgruppen brukte denne oppsummering til å sjekke ut om det forelå noen fellesområder som allerede er ivaretatt eller om det må nye tiltak til. Slike fellesområder var blant annet møteplasser for ulike aktiviteter og dialog, jobb, tilrettelegging for fritidsaktiviteter, bolig og språkopplæring.

Mål og målgrupper 2017-2020

Mål:

Larvik kommune skal være en åpen og inkluderende kommune som skal være tydelig og synlig i sin rolle som en flerkulturell og inkluderende kommune. Mål for kommunens integreringspolitikk er å legge til rette for at alle på en best mulig måte skal kunne delta i arbeids- og samfunnslivet.

Målgrupper for temaplanen:

- Innvandrerbefolkningen i Larvik herunder personer som har rettigheter i henhold til introduksjonsordningen (Lov om introduksjonsordningen og norskopplæring for nyankomne innvandrere).
- Asylsøkere, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som er i kontakt med eller har behov for støtte og hjelp fra det kommunale tjenestetilbudet. Arbeidsinnvandrere, familiegjenforente og flyktninger inngår i målgruppen.
- Kommunen som sentral samfunnsaktør, offentlig tjenesteyter og arbeidsgiver.

Tiltak

I det følgende fremkommer de ulike tiltakene innenfor de ansvarlige tjenesteområdene. Noen tiltak som er omhandlet i forrige strategiplan 2013-2016, er videreført.

NR	Tiltak	Iverksettes	Ansvar	Merknad
1	Det etableres et prosjekt rettet mot voksne innvandrere med manglende lese- og skriveferdigheter, og det iverksettes et langsiktig kvalifiseringsløp. Når prosjektet er ferdigstilt og behovene kartlagt, legges det fram en sak for kommunestyret med beskrivelse av prosjektet, prosjektets langsiktige mål, forventet effekt og økonomiske konsekvenser.	Oppstart 2017	Larvik Læringssenter (LLS) og NAV	Videreført
2	Øke rekrutteringen til kurs i grunnleggende ferdigheter på Larvik læringssenter, avdeling Voksenopplæringa og vurdere tiltak i samarbeid med NAV for å imøtekomme målgruppas behov.	Oppstart Høsten 2017	LLS og NAV	Videreført
3	Lærlingeordningen i kommunen økes med en øremerket lærlingeplass pr. år i 4 år framover for innvandrere med voksenrett. Vedtak FSK /125/.15 Det øremerkes en lærlingplass for innvandrere med voksenrett som tas av dagens antall lærlingplasser.	2017-2020	Arbeid og kvalifisering (AOK)	Videreført
4	Kartlegge bruken av tospråklig opplæring i skole og barnehage og vurdere muligheter for bedre utnyttelse av ressursen samt heve kartleggingskompetansen i grunnleggende norsk for lærere/førskolelærere som gjennomfører dette i grunnskolen/barnehagen.	2017-2020	Barnehage	Videreført
5	Barne- og ungdomstjenester har kompetanse om migrasjon og migrasjonshelse.	2017-2020	Barne- og ungdomstj. (BUT)	Videreført
6	Ta i bruk metoder for nettverksintervensjon for å sikre medvirkning i barnevernssaker.	2017-2020	BUT	Videreført
7	Fargespill videreføres som en fast del av kulturtilbudet i Larvik kommune.	2017-2020	Kultur, idrett og fritid (KIF)	Videreført
8	Det arrangeres årlig kurs med tema «Ny i organisasjonslivet»	2017-2020	NAV og KIF	Videreført

NR	Tiltak	Iverksettes	Ansvar	Merknad
9	Det innføres en årlig dag /uke for å synliggjøre et mangfoldig og et flerkulturelt lokalsamfunn. I samarbeid med innvandrerrådet, lag og foreninger.	2017-2020	KIF	Nytt tiltak
10	Utvikle Aktiv Larvik konseptet med flere lavterskels aktiviteter på ulike arenaer. Både i ukedager og ferieuker inkl. opplevelsesuka.	2017	KIF	Nytt tiltak
11	Bidra til å utvikle idretts- og nærmiljøanlegg med fokus på flerkulturelle aktiviteter.	2017-2020	KIF	Nytt tiltak
12	Pådriver for at idrettslagene etablerer en integreringsansvarlig i klubben/hovedforeningen.	2017	KIF	Nytt tiltak
13	Informasjonsmateriell i samarbeid med idrettsrådet – en digital håndbok i integreringsarbeid for lag og foreninger.	2018	KIF	Nytt tiltak
14	Miks – metoden tas i bruk i hele Helse og omsorg.	2017	Helse og omsorg (HO)	Videreført
15	Utvikle informasjon til brukere av helse -og omsorgstjenestene innen 20 på flere språk slik at det når alle brukere av tjenestene.	2017	HO	Videreført
16	Utvikle strategier og rutiner for bruk av tolketjenester i helse- og omsorgstjenesten.	2017	HO	Videreført
17	Definere tydeligere migrasjonshelsetjenesten i kommunen, med klare samhandlingslinjer opp mot øvrige aktører i primærhelsetjenesten. Tilse at tjenesten gjøres kjent ut mot involverte.	2017	HO	Nytt tiltak
18	Det arrangeres årlig *innflytterdag* hvor bl.a. kommunens kultur og fritidsliv presenteres.	2017-2020	Samfunnskontakt (SFK)	Videreført

NR	Tiltak	Iverksettes	Ansvar	Merknad
19	Kurs i bruk av tolk arrangeres en gang i året for alle virksomheter.	2017-2020	SFK	Videreført
20	Det etableres et prosjekt for næringsvirksomhet for innvandrere, med fokus på inkludering, sysselsetting og verdiskapning.	2017	Nærings-avdelingen, LLS og NAV	Nytt tiltak
21	Kommunen inngår et samarbeid med NHO om mulig opprettelse av mentortjeneste for deltakelse i Global Future.	2017	Nærings-avdelingen, LLS og NAV	Videreført
22	Opplæring av medarbeidere og ledere i migrasjon, inkludering og mangfold gjennomføres i alle kommunale virksomheter.	2017-2020	HR-avdelingen og nettverk for integrering	Videreført
23	Sikre digital deltakelse for nyankomne innvandrere gjennom samarbeidsprosjektet « Digital hver dag». I tillegg: ▪ Utrede behovet for opplæring i digitale ferdigheter til innvandrere som har vært lenge i Larvik. ▪ Bedre markedsføringen til innvandrere av eksisterende tilbud innen digitale ferdigheter.	2017-2020	NAV og LLS	Nytt tiltak
24	Delta i prosjektet: «sosial innovasjon i det kommunale integreringsarbeidet» i samarbeid med Høgskolen i Sør-Øst Norge og Telemarksforskning.	2017-2020	NAV og LLS	Nytt tiltak
25	Rådmannen iverksetter en prosess som styrker samspillet mellom kommunen, lokalsamfunnet og arbeidsliv i forhold til mangfold og integrering.	2017	Stabsavdelingen (STA)	Videreført
26	Larvik kommune er en av fem vertskommuner i Norge som har fått i oppdrag å utvikle et konsept/metodikk for integreringsmottak i samarbeid med Larvik mottak, NAV Larvik og Karrieresenteret i Vestfold.	2016/2017-2018	STA	Nytt tiltak

NR	Tiltak	Iverksettes	Ansvar	Merknad
27	Det arrangeres møter 1-2 ganger i året, mellom foreningene og administrasjonen for å spre kunnskap samt klare opp i misforståelser» (Vedtak KST 25.05.13).	2017-2020	STA	Videreført
28	Leie til eie. De som bor i kommunalt eiet utleiebolig, skal kunne kjøpe denne dersom de ønsker det og har muligheter til å finansiere dette ved samordning av tilgjengelige virkemidler.	2017-2020	STA	Overført fra boligplanen 2015-2020
29	Sikre bosetting som motvirker utvikling av parallelle samfunn. Konkret skal det sikres at enhver boligplan inneholder varierte løsninger som skal være tilgjengelig for alle grupper. Fremtidige boligplaner skal gjenspeile den til enhver tid gjeldende befolkningssammensetning.	2017-2020	STA	Nytt tiltak
30	Sommerjobb for ungdom.	2017-2020	Barnevern-tjenesten (BVTJ)	Overført fra tiltaksplan mot levekårsforskjeller og barnefattigdom 2016-2017.
31	Tiltak for å heve foreldrenes kunnskap om norsk barneoppdragelse, barnekonvensjonen og kvinners rettigheter i Norge.	2017-2020	BVTJ	Nytt tiltak
32	Tiltak som sikrer innvandrerfamilier som har / får barn med funksjonshemming hjelp gjennom helsesøster får nødvendig informasjon om rett organisasjon / forening.	2017-2020	BVTJ	Nytt tiltak

PLANPROSESSEN
#BYLABLARVI

7. Referanseliste

Frivilligsentralen. 2016.
http://larvik.frivilligsentral.no/om-oss/
Hentet 8.6.2016

Larvik idrettsråd. 2016.
http://larvikir.no/dokumenter/omir.php
Hentet 8.6.2016.

Larvik sanitetsforening. 2016.
http://vestfold.sanitetskvinnene.no/lokalforeninger/larvik/
Hentet 8.6.2016.

Statistisk sentralbyrå (SSB). 2016.
http://www.ssb.no

Utlendingsdirektoratet (UDI). 2016.
https://www.udi.no/aktuelt/det-okende-antallet-asylsokere/
https://www.udi.no/aktuelt/mindre-behov-for-nye-asylmottak/
Hentet 8.6.2016.

Utlendingsdirektoratet (UDI). 2016.
https://www.udi.no/skal-soke/familieinnvandring/
Hentet 9.8.2016.

Egne notater

affair

TEMAPLAN FOR INTEGRERING 2017–2020, LARVIK KOMMUNE

DEL 1 – BESLUTNINGSGRUNNLAGET
DEL2 – MÅL- OG HANDLINGSPROGRAMMET

Larvik kommune